

Комунальний заклад вищої освіти
«Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради
Факультет реабілітаційної педагогіки та соціальної роботи
Кафедра спеціальної освіти та психології

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

Особливості мотиваційної готовності до навчання дітей старшого
дошкільного віку зі стертою формою дизартрії

Виконала студентка групи СО-4
спеціальності 016 Спеціальна освіта
Стеблюк Анна Олександрівна
Керівник: Турубарова А. В.
Рецензент: Велитченко Л. К.
Нормоконтроль ____Юлія КЛОЧКОВА

Запоріжжя

2022 р.

РЕФЕРАТ

Бакалаврська робота: 50 с., 1 табл., 1 рис., 47 джерело.

Предмет дослідження: внутрішня позиція стосовно готовності до навчання у школі дітей старшого дошкільного віку зі стертою формою дизартрії.

Мета роботи: теоретичне обґрунтування, емпіричне виявлення рівня сформованості мотиваційної готовності до навчання у школі дітей старшого дошкільного віку зі стертою формою дизартрією; розроблення методичних рекомендацій для батьків і вихователів з розвитку мотиваційної готовності до навчання дітей.

Методи дослідження:

- теоретичні: аналіз наукової психолого-педагогічної літератури, узагальнення та систематизація;
- емпіричні: констатувальний експеримент.
- статистичні: кількісна та якісна обробка даних.

Важливим у процесі переходу від дошкільного до молодшого шкільного віку є психологічна перебудова дитини, тобто сформованість готовності до прийняття ролі школяра. За даними вчених, неготовність до статусу школяра є однією з причин подальшої неуспішності дитини у навчанні. Але необхідно не забувати, що також важливим є такий аспект, як мовленнєва підготовка дитини. Тому звичайно, що будь-які мовленнєві порушення стають своєрідним бар'єром для формування позитивної мотивації до шкільного навчання у дитини.

**МОТИВАЦІЙНА ГОТОВНІСТЬ, СТАРШИЙ ДОШКІЛЬНИЙ ВІК,
СТЕРТА ФОРМА ДИЗАРТРІЇ, НАВЧАННЯ.**

ВСТУП

Актуальність теми. Готовність дитини до школи визначається за такими показниками як: фізична готовність, фізіологічна готовність, психологічна готовність (мотиваційна, соціальна, інтелектуальна, емоційно-вольова). Всі ці критерії відіграють важливу роль у розвитку та навчанні дитини і неможливо виокремити, яка з них буде на першому місці, на другому та третьому.

Але, на нашу думку, більшу увагу в старшому дошкільному віці потрібно спрямувати на мотиваційну готовність. Оскільки, навіть при наявності мовленнєвих порушення, у дитини, яка має бажання та інтерес до навчання, має уявлення та сприйняття ролі школяра, адаптуватися до нових умов шкільного життя буде проходити легше і дитина буде мати успіхи у навчанні та особистісному розвитку.

Констатовано, що підготовка дітей до навчання, як і освітньо-виховний процес, має носити систематичний, планомірний і цілеспрямований характер. Також він спирається на знання загальних закономірностей розвитку дитячої психіки та врахування індивідуальних особливостей кожної дитини з певним мовленнєвим порушенням, зокрема дітей зі стертою формою дизартрії.

Незважаючи на те, що в наш час за допомогою досліджень різних науковців, різноманітних розробок вчителів-логопедів з'являються багато досліджень, форм робіт, які присвячені формуванню готовності дітей дошкільного віку з різними мовленнєвими порушеннями до навчання у школі. Але, на нашу думку, недостатню увагу приділяють впровадженню та втіленню різноманітних методів та прийомів у навчанні саме для дітей зі стертою дизартрією. Дане порушення може посилити у майбутньому процес засвоєння знань, умінь і навичок у школі. Тому підняття цього питання, а згодом і впровадження підготовки, формування готовності дітей до навчання

у школі – є необхідною умовою для мотиваційної готовності дітей до засвоєння шкільних знань.

Проаналізувавши літературу Ю. Рібцун, Ю. Тубичко, М. Шавкуненко, М. Шеремет та ін. можна зробити висновок, що науковці недостатню увагу у своїх дослідженнях приділяють даній проблемі, тому це питання є актуальним. Якщо не приділяти належної уваги дітям зі стертою формою дизартрії, у майбутньому вони ризикують зіткнутися з певними труднощами під час адаптації до шкільного життя. Тим паче дане мовленнєве порушення, серед дітей дошкільного віку, є поширеним та має тенденцію до зростання. Отже, все вищезазначене і обумовило вибір теми бакалаврської роботи у такій редакції «Особливості мотиваційної готовності до навчання дітей старшого дошкільного віку зі стертою формою дизартрії».

Об'єктом дослідження є мотиваційна готовність до навчання дітей старшого дошкільного віку зі стертою формою дизартрії.

Предметом дослідження є внутрішня позиція стосовно готовності до навчання у школі дітей старшого дошкільного віку зі стертою формою дизартрії.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування, емпіричне виявлення рівня сформованості мотиваційної готовності до навчання у школі дітей старшого дошкільного віку зі стертою формою дизартрією; розроблення методичних рекомендацій для батьків і вихователів з розвитку мотиваційної готовності до навчання дітей.

Згідно з поставленою метою витікають наступні завдання дослідження:

1. Здійснити теоретичний аналіз дослідження проблеми мотиваційної готовності до навчання дітей старшого дошкільного віку зі стертою формою дизартрії.

2. Виявити та охарактеризувати рівень мотиваційної готовності до навчання дітей старшого дошкільного віку зі стертою формою дизартрії.

3. Розробити методичні рекомендації для вихователів та батьків з розвитку мотиваційної готовності до навчання у дітей зі стертою формою дизартрії.

У зв'язку з визначеною метою та завданнями дослідження було підібрано та використано комплекс методів, що уточнюють та доповнюють один одного:

– теоретичні: аналіз наукової психолого-педагогічної літератури, узагальнення та систематизація;

– емпіричні: констатувальний експеримент (логопедичне обстеження, спостереження, тестування: методика «Внутрішня позиція школяра» (Н. Гуткіної); методика, щодо внутрішньої позиції дитини (за Т. Марцинковською); методика «Бесіда про школу» (за Т. Нежновою);

– статистичні: кількісна та якісна обробка даних.

Методологічним підґрунтям дослідження є:

— вивчення методів комплексної діагностики і корекції стертої форми дизартрії (Л. Лопатіна, Е. Макарова, Е. Сизова, Н. Срібнякова та С. Соботович);

— теорія поліморфної структури дефекту (Л. Виготський, М. Певзнер, Ж. Піаже та ін.);

— вчення про психологічні аспекти діагностики аномального розвитку дітей (Б.Зейгарник, В. Лубовський, С. Рубінштейн та ін.);

— теорія закономірності розвитку спілкування в онтогенезі та концептуальні положення про провідну роль спілкування у формуванні та розвитку особистості дитини (А. Богуш, Н. Жукова, Я. Коломінський, М. Лісіна, С. Мещерякова, Т. Піроженко, Т. Репіна, О. Смирнова та ін.).

База дослідження: заклад дошкільної освіти (ясла-садок) комбінованого типу № 192 Запорізької міської ради запорізької області, м. Запоріжжя.

Теоретичне значення роботи полягає у аналізі та узагальненні стану розробленості проблеми мотиваційної готовності до навчання дітей старшого дошкільного віку зі стертою формою дизартрії.

Практичне значення роботи полягає в тому, що результати експерименту можуть бути враховані в практиці логопедичного супроводу старших дошкільників зі стертою формою дизартрії. Розроблені методичні рекомендації з розвитку мотиваційної готовності до навчання у дітей зі стертою формою дизартрії можуть бути використані батьками та вихователями дошкільних закладів освіти.

Апробація результатів дослідження відбулася на III міжнародній науково-практичній конференції студентів та молодих вчених «Освітні і культурно-мистецькі практики в контексті інтеграції України у міжнародний науково-інноваційний простір» 12-13 травня 2022 року м. Запоріжжя.

Структура бакалаврської роботи: бакалаврська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 50 сторінок, з них основного тексту 38 сторінок.

ВИСНОВКИ

Теоретичне обґрунтування проблеми мотиваційної підготовки дітей старшого дошкільного віку зі стертою формою дизартрії та результати проведеного дослідження дозволили сформулювати висновки відповідно до поставлених завдань.

1. Проаналізувавши наукові літературні та електронні джерела констатовано, що проблема готовності дітей до школи та мотиваційна готовність у дітей дошкільного віку зі стертою формою дизартрії є актуальна на сьогоднішній день. Саме зрілість мотиваційних сфер важлива для подальшої навчальної діяльності. В силу своїх особливостей, діти зі стертою формою дизартрії, відчувають низку труднощів і виявляються неготовими до безболісного переходу на систематичне навчання у школі. У дітей порушена вся вимовна сторона мовлення, внаслідок чого обмежено формування потенційно збережених розумових здібностей, які перешкоджають повноцінному функціонуванню мовленнєвого інтелекту. Через їх порушення у дітей з дизартрією деякі окремі психічні процеси не встигають сформуватися на необхідному рівні до шкільного віку. Довільні форми поведінки повністю не сформовані, а саме: самоконтроль, трудові вміння і навички, вміння спілкуватися з дорослими та однолітками, рольова поведінка, мотиви вчення. Спостерігається підвищена емоційна збудливість і швидке виснаження нервової системи. Тонка моторика пальців рук у дітей розвивається із запізненням і не повністю. Вольовий розвиток дітей із дизартрією відрізняється від вольового розвитку дітей із нормотиповим мовленнєвим розвитком. Таким чином, процеси, які характеризують стерту форму дизартрії, ускладнюють процес навчання дітей. Тому лише своєчасна корекція порушень мовленнєвого розвитку та психологічних особливостей є необхідною умовою для мотиваційної готовності дітей до школи.

2. Здійснено діагностику визначення рівня сформованості мотиваційної готовності до навчання у дітей старшого дошкільного віку зі стертою формою дизартрії за методиками запропонованими М. Гінзбургом, Т. Марцинковською та Т. Нежновою. Методики дозволили виявити внутрішню позицію дитини стосовно готовності до навчання, установити рівень сформованості внутрішньої мотивації, визначити внутрішню позицію школяра. За результатами констатувального експерименту були визначені рівні сформованості мотиваційної готовності до навчання у дітей старшого дошкільного віку зі стертою формою дизартрії. Встановлено, що на достатньому рівні мотиваційної готовності до навчання знаходиться одна дитина, що складає 20 % від загальної кількості дітей експериментальної підгрупи, із середнім рівнем сформованості – два вихованця (40 %), із низьким рівнем – дві дитини (40 %). Аналіз результатів дослідження показав, що у більшості дітей старшого дошкільного віку зі стертою формою дизартрії переважає низький та середній рівні сформованості мотиваційної готовності до навчання.

3. Отримані результати дослідження рівня сформованості мотиваційної готовності до навчання у дітей старшого дошкільного віку зі стертою формою дизартрії засвідчили необхідність розробки методичних рекомендацій з для вихователів та батьків з розвитку мотиваційної готовності до навчання у дітей. Завдяки цим рекомендаціям можна оптимізувати роботу спеціалістів з дошкільної освіти та забезпечити просвіту батьківської громадськості з питань навчання, розвитку та виховання дошкільників в сім'ї, що матиме позитивний вплив як на формування мотиваційної готовності до навчання майбутніх першокласників, так і їх легкий перебіг адаптації до статусу школяра.